

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยใช้รูปแบบการ ประเมินแบบซิป ( CIPP Model ) ของสตัฟเฟิลบีม ( Stufflebeam )( Daniel L. Stufflebeam, 2003 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2555 : 19-31 ) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการบริหารจัดการ โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 และศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 10 ในประเด็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ( Focus group ) สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์เชิง เนื้อหา สถิตาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสามารถสรุปและ อภิปรายผลได้ดังนี้

#### สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 มีผลการ ประเมินแบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1.1 ผลการประเมินด้านบริบทของการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า สถานศึกษาปรับรายวิชาที่เรียน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมให้ครบตามหลัก 4H ได้แก่ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนา จิตใจ (Heart) ด้านเรียนรู้พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hands) และพัฒนาสุขภาพ (Health) การบริหาร จัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ครูผู้สอนมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วย

ตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาให้มีคุณภาพ และมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง ส่วนการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นการส่งเสริมการดำเนินการใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการเน้นย้ำการจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมยุคศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข

**1.2 ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าของการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า จัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และควรเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะการคิดวิเคราะห์ ความมีน้ำใจต่อกัน การทำงานเป็นทีม และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้เด็กได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ซึ่งเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความพิเศษ มีความสามารถในแบบฉบับของตนเอง การจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกัน บางกิจกรรมสามารถศึกษาหรือทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็กๆ รู้จักปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน การมีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยเป็นการจำลองสภาพจริงในสังคมให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งจะยิ่งช่วยเพิ่มทักษะในการแก้ปัญหาให้กับเด็กไทยต่อไป จากแนวคิดทางการศึกษาแบบเดิมๆ ที่สะท้อนภาพของ “การศึกษาและการวัดผลในด้านต่างๆ ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร กลายเป็นที่มาสำคัญของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ที่กำลังจะเปลี่ยนชื่อเป็น “เพิ่มเวลาเรียนรู้นอกห้อง เปิดมุมมองเด็กไทยอย่างยั่งยืน”

สถานศึกษาพบเจอปัญหาที่เหมือนกันในเรื่องของงบประมาณ โดยการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมจึงต้องเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับการใช้งบประมาณ สถานศึกษาควรจัดทำโครงการเพื่อจัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูเป็นผู้จัดเตรียม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม สถานศึกษาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในชุมชนก็มีผลต่อการจัดกิจกรรม สภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลก็มีผลเช่นเดียวกัน มีการจัดงบประมาณให้กับ บุคลากร แผนการจัดการเรียนรู้ต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพของนักเรียน สามารถใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยแต่ละชุมชนแต่ละสภาพแวดล้อมมีปราชญ์ชาวบ้าน มาผลิตสื่อ อุปกรณ์ให้เหมาะสม โดยไม่ต้องอาศัยงบประมาณจากทางการ

**1.3 ผลการประเมินด้านกระบวนการของการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**  
 ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า โรงเรียนศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและนักเรียนอย่างชัดเจนมีความเข้าใจตรงกันสร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอนและผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษา วิเคราะห์โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ ในทุกระดับชั้นเรียน มีความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่และห้องปฏิบัติการ การปรับและออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามแนวทางบริหารจัดการเวลาเรียนและใช้ชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ประกอบการดำเนินงาน มีการออกแบบกิจกรรมที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งอาจพิจารณาจากกิจกรรมที่โรงเรียนดำเนินการอยู่และหรือเลือกจากกิจกรรมในชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” หรือจากสื่อและแหล่งเรียนรู้อื่นๆ โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและกิจกรรมการเรียนรู้ท้องถิ่นอย่างหลากหลาย

การสร้างกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะในด้านต่างๆ โดยเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตจริงของเด็กๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในศตวรรษที่ 21 ที่โลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปทุกวัน เด็กจำเป็นต้องเพิ่มศักยภาพตัวเอง เพื่อใช้ชีวิตในโลกยุคใหม่ เตรียมตัวเป็นทั้ง พลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลก โดยศักยภาพในด้านต่างๆ มีทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีให้เกิดคุณค่าต่อตัวเองและผู้อื่น ขณะเดียวกันเด็กกำลังเรียนรู้อยู่นั้น ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะ ชี้ถูกผิด บอกวิธีแก้ไข แนะนำแนวทางที่เหมาะสมที่จะจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ครูควรมีความใกล้ชิดกับเด็กให้มากขึ้น โดยเฉพาะจิตใจ เพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจกล้าที่จะถาม มีเวทีการนำเสนอผลงานนักเรียน หลังจากสิ้นปีการศึกษานั้นๆ ถือว่าเป็นการแลกเปลี่ยนความคิด ในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมในครั้งต่อไปหรือปีการศึกษาต่อไป

ผู้บริหารจัดการประชุมครูในการวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรม มีการเตรียมความพร้อมทางด้านอาคารสถานที่ สามารถขอความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนภายนอกมาร่วมสร้างกิจกรรมให้กับเด็กด้วยกัน และประสานสัมพันธ์กับ

ชุมชน เพื่อเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนครูเป็นผู้จัดเตรียม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมสถานศึกษาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ มีการวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ ให้นักเรียนจับกลุ่มตามความชอบและความถนัดของตนเอง ไม่ใช่ครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนควรให้นักเรียนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมแล้วจึงให้ครูที่มีความถนัดในเรื่องนั้นๆ ดูแลให้คำปรึกษา

**1.4 ผลการประเมินด้านผลผลิตของการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า** นักเรียนมีความสุขในการเรียน ส่วนนักเรียนนำผลการประเมินตนเองไปใช้หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน นักเรียนมีความสามารถในการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย

การจัดกิจกรรมของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นของโครงการมากกว่าการเรียนรู้จากการทำแบบฝึกหัดและการท่องจำ ส่งเสริมให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครู ผู้เรียนกับชุมชน เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติกิจกรรมทำให้นักเรียนได้เรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างมีความสุข จะเห็นได้จากความตั้งใจ สนใจ และชอบทำกิจกรรมต่างๆ นักเรียนฝึกฝน พัฒนาเพิ่มพูนความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่อง และผู้ปกครองสนับสนุนส่งเสริมนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรม

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใช้วิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โดยเน้นการประเมินสภาพจริง (Authentic Assessment) ใช้เทคนิควิธีการประเมินสภาพจริงที่หลากหลาย ที่ให้ความสำคัญกับการประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) กิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” บังคับตามหลักสูตรประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ให้ตัดสินผลการประเมินเป็น “ผ่าน” และ “ไม่ผ่าน” ตามเกณฑ์การประเมินที่หลักสูตรกำหนด และเป็นส่วนหนึ่งของการจบหลักสูตรสถานศึกษา กิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะและการเรียนรู้ กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพ และทักษะชีวิต ให้ประเมินผลความก้าวหน้าพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล และประเมินความพึงพอใจของการจัดการเรียนรู้ตามโครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา ปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติและเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและมีความสุขในการเรียนรู้อย่างแท้จริง และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้

ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ มีการดำเนินงานที่เป็นขั้นตอน ได้แก่ จัดทำข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์สภาพความพร้อมของโรงเรียน กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลาเรียนรู้ให้นักเรียน ปฏิบัติ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม จัดนำเสนอผลงานของ นักเรียน การสรุป และรายงานผลการดำเนินงาน ผลลัพธ์ของโครงการสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ โครงการที่ได้รื้อฟื้นพระราชดำริสมเด็จพระเทพฯ ให้น้องค์ 4 แห่งการเรียนรู้ คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษาและพลศึกษา และหัวใจนักปราชญ์ คือ สุ จิ ปุ ลิ หมายถึง การฟัง การคิด การถาม และการเขียน ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ การใช้ชีวิตประจำวันตามกิจกรรม 4 H ได้แก่ Head (กิจกรรมพัฒนาสมอง), Heart (กิจกรรมพัฒนาจิตใจ), Hand (กิจกรรมพัฒนาทักษะการปฏิบัติ) และ Health (กิจกรรมพัฒนาสุขภาพ) ซึ่งสอดคล้องกับองค์ 4 ของการจัดการศึกษา คือ พุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน ผู้เรียนได้ค้นคว้า ถกเถียง สร้างความคิดเชิงเหตุผล และประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม การประเมินผลเป็นการประเมินความสุขและความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ผู้เรียนมีความตื่นตัวในการร่วมกิจกรรม มีความสุขที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด กล้าแสดงออก กระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรม

**ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**  
ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า  
มีแนวทางการขับเคลื่อน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ดังนี้

### **2.1 ด้านบริบท มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้**

**2.1.1 ทดลองดำเนินการ “โครงการนำร่อง” ศึกษาข้อดีข้อเสียปัญหา**  
อุปสรรคต่างๆ ก่อน เมื่อได้โรงเรียนนำร่อง/โรงเรียนต้นแบบแล้ว จัดสรุปข้อดีข้อเสียและบทเรียนจาก  
โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จากนั้นจึงเผยแพร่และทำเพิ่มไปตามบริบทความพร้อมของแต่ละโรงเรียน

**2.1.2 การจัดตารางสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน** โดยจัด  
ตารางเรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้แบบบูรณาการ เพื่อให้เชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน  
และมีการนำความรู้ดังกล่าวไปประยุกต์และลงมือปฏิบัติจริง

## 2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

### 2.2.1 การอำนวยความสะดวกปัจจัยต่างๆ ให้พร้อมต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่

- สภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอกเอื้อต่อการเรียนรู้ สถานที่หรือสิ่งแวดลอมในสถานศึกษาจะต้องมองในชุมชนว่ามีพื้นที่หรือสิ่งอำนวยความสะดวกใดสามารถจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กได้ เช่น เด็กต้องการเล่นกีฬาแต่โรงเรียนไม่มีสนามกีฬา ก็ต้องไปขอความร่วมมือจากองค์การบริหารส่วนตำบล วัด หรือพื้นที่สาธารณะใกล้เคียงโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมเหล่านั้น

- สื่อ อุปกรณ์ ในการทำกิจกรรมบางอย่างต้องใช้สื่อ หรืองบประมาณ ขณะเดียวกันก็สามารถขอความร่วมมือกับหน่วยงานเอกชนภายนอกมาร่วมสร้างกิจกรรมให้กับเด็กได้ด้วยเช่นกัน

- บุคลากร นอกจากอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมต้องทำหน้าที่ชี้แนะทางที่ดี ที่ถูกต้อง ขณะที่เด็กกำลังเรียนรู้อยู่นั้น ครูต้องเป็นผู้ชี้แนะ ชี้ถูกผิด บอกวิธีแก้ไข แนะนำแนวทางที่เหมาะสมที่จะจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ เหล่านั้น ครูควรมีความใกล้ชิดกับเด็กให้มากขึ้นโดยเฉพาะจิตใจ เพื่อให้เด็กเกิดความ ไว้วางใจ กล้าที่จะถามและปรึกษา

2.2.2 ผู้บริหารหรือครูผู้สอน ขอความร่วมมือกับชุมชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยใช้เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้ ทักษะพื้นฐาน ทักษะอาชีพ ตามความเหมาะสม ชุมชนหรือหน่วยงาน เป็นแหล่งสะสมทักษะของนักเรียน และนักเรียนส่วนใหญ่เกิดทักษะตามลักษณะสังคม ชุมชน ผู้ปกครอง มากกว่าในโรงเรียน ดังนั้นชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญอย่างหนึ่ง

2.2.3 การให้ผู้ปกครองที่เป็นภูมิปัญญาด้านต่าง ๆ มาร่วมจัดกิจกรรมในโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ตามความสนใจของนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารหรือครูประสานให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” นำภูมิปัญญาเข้าสู่การศึกษาโดยเลือกสรรสาระและกระบวนการเรียนรู้เข้าสู่ระบบการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย

## 2.3 ด้านกระบวนการ มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

### 2.3.1 โรงเรียนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายให้นักเรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรม

ตามความถนัดความสนใจ โดยจัดกิจกรรมตามความสนใจของผู้เรียน ครูต้องเน้นการสร้างกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้ทักษะในด้านต่างๆ โดยเป็นกิจกรรมที่ตอบสนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน และกิจกรรมเหล่านั้นจะต้องมีความหมายและเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตจริงของเด็กๆ กิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ควรมีทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน ซึ่งเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดที่ต้องรู้ และกิจกรรมให้เลือกรเรียนที่ผู้เรียนเลือกได้ตามความถนัดความสนใจ ซึ่งทั้งกิจกรรมที่กำหนดให้เรียน และกิจกรรมให้เลือกรเรียน มุ่งเน้นประเมินด้านทักษะ/การปฏิบัติ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

### 2.3.2 โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนหรือรวมกลุ่มกันเสนอกิจกรรมที่จะปฏิบัติ

โดยนักเรียนที่รวมเป็นกลุ่ม อาจจะเป็นนักเรียนห้องเดียวกัน หรือนักเรียนระดับชั้นเดียวกัน หรือนักเรียนหลายระดับชั้น มาทำกิจกรรมร่วมกัน หรืออาจจะทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง/ชุมชน เนื้อหา การเรียนการสอนที่ใช้ในการประเมินต่างๆ มีการจัดโครงสร้างเวลาเรียนใหม่ ลดเวลาเรียนในชั้นเรียนลง มีการเตรียมความพร้อมของครูและสถานศึกษาที่จะเข้าร่วมรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาใน 4 ด้าน Head หรือกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถนะการเรียนรู้ ด้าน Heart หรือกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะและค่านิยม และด้าน Hand หรือกิจกรรมสร้างเสริมทักษะการทำงาน การดำรงชีพและทักษะชีวิต มีการประเมินผลการดำเนินการเป็นระยะๆ และศึกษาแนวทางการดำเนินการจากโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ

### 2.3.3 การจัดการเรียนรู้เป็นทีม

โดยครูคล้อยกันสำหรับครูต้องมีความสัมพันธ์ มีขั้นตอนและกระบวนการที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ทำงานอย่างเป็นระบบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ช่วยเหลือเกื้อกูล มีความสามัคคี และเป็นผู้นำผู้ตามที่ดี ผู้เรียนสามารถมีส่วนร่วมกับการเรียนการสอนได้ เช่น การกำหนดปัญหาที่ผู้เรียนสนใจ การทำกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และสามารถบูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ

บทบาทของครูจึงต้องเปลี่ยนแปลงให้ทัน โดยครูต้องก้าวข้ามจากบทบาทการสอนเพียงเพื่อให้ใช้เทคโนโลยีเป็น เป็นการสอนให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ได้ และมีวิจารณญาณในการใช้สื่อดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่ต้องการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้กับเด็ก ครูจึงควรใช้โอกาสนี้ สร้างทักษะให้กับลูกศิษย์ในการรู้จักเลือก ใช้สื่อดิจิทัลให้เป็น เพื่อให้เด็กได้รับข้อมูล ข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง สามารถ นำความรู้เหล่านั้นไปพัฒนาศักยภาพตัวเองได้ต่อไป การสอนที่ถือว่ามีประสิทธิภาพ ครูต้องมีคุณสมบัติ

มากกว่าการเป็นผู้ที่ทำหน้าที่สอน ครูต้องมีลักษณะของผู้ที่สามารถชี้แนะการเรียนรู้ และสามารถทำหน้าที่เป็นผู้นำนักเรียนท่องเที่ยวไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ได้ ซึ่งบทบาทของครูจากยุคสมัยก่อนจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อก้าวสู่ยุคแห่งศตวรรษที่ 21 เนื่องจากครูในโลกยุคใหม่ต้องมีความรอบรู้มากกว่าการเป็นผู้ดูแลรายวิชาที่สอนเท่านั้น แต่ครูมีบทบาทของการเพิ่มพูนความรู้แก่นักเรียน เสริมสร้างทักษะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ ปัจจุบันเป็นสิ่งที่หาได้จากโลกออนไลน์ แต่เรื่องของทักษะการใช้ชีวิตนั้นเป็นสิ่งที่ครูและนักเรียนต้องค้นหาเองจากประสบการณ์ตรงที่เกิดขึ้น ทำให้เด็กๆ ได้ออกมาเรียนรู้โลกกว้าง ได้ลงมือทำจริง จะทำให้เด็กมีความสุขในการมาโรงเรียนมากขึ้น

**2.3.4 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระกำหนดวิธีการวัดผล ประเมินผลแบบมีส่วนร่วม** โดยมีผู้ปกครองหรือวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ประเมินชิ้นงานหรือผลการจัดการเรียนรู้ภาคเรียนละ 1 ครั้ง หรืออาจจะเป็นผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการประเมินชิ้นงาน หรือไม่นักเรียนอาจจะค้นหาภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนตัวเอง เพื่อนำมา รวมกลุ่มกับเพื่อนในการทำกิจกรรมนั้นๆ

## **2.4 ด้านผลผลิต มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้**

**2.4.1 การนำเสนอผลงาน (Best pratics ) ของแต่ละโรงเรียนในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”** โดยหน่วยงานต้นสังกัดจัดกิจกรรมในแต่ละปีการศึกษา เพื่อติดตาม ประเมินผล อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและกล้าแสดงออกในการนำเสนอผลงาน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมาก ผลงานนักเรียนสามารถเผยแพร่ทักษะอาชีพโดดเด่น

**2.4.2 นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินความก้าวหน้าในการทำกิจกรรม** ความพึงพอใจของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยมอบหมายให้ครูทุกคนเป็นที่ปรึกษาการทำกิจกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกประสานงาน ให้ข้อเสนอแนะ และดูแลความปลอดภัยของนักเรียน หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมมีการประเมินผล วิเคราะห์ผลจากการจัดกิจกรรมของแต่ละโรงเรียนว่าประสบผลสำเร็จตรงตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เด็กจะมีสมุดตารางกิจกรรมเพื่อเลือกเข้าร่วม ทำ กิจกรรมต่างๆ หลังจากเข้าร่วมแล้ว ต้องสรุปในสมุดถึงประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรม ดังกล่าว ถือเป็นการประเมินตัวเองและประเมินกิจกรรมที่ครูจัดให้ไปด้วย ทำให้นำไปพัฒนาในกิจกรรมอื่นๆ ต่อไป โดยส่วนตัวเชื่อว่าการทำกิจกรรมดังกล่าว จะสามารถพัฒนาทักษะเด็กได้จริง เด็กจะเข้าใจในเนื้อหาของบทเรียนได้มากขึ้น และทำให้เรียนรู้ที่จะเลือกวิชาชีพของตัวเองต่อไป

## การอภิปรายผล

การศึกษาการประเมินและศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิป ( CIPP Model ) ของสตัฟเฟิลบีม ( Stufflebeam )( Daniel L. Stufflebeam, 2003 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2555 : 19-31 ) มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินการบริหารจัดการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 และศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 ในประเด็นด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีประเด็นตามวัตถุประสงค์ที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการประเมินด้านบริบทของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า โรงเรียนมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม โครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สู่ปฏิบัติ รองลงมาโรงเรียนบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และโครงสร้างเวลาเรียนเหมาะสมตามบริบทของโรงเรียน ตามลำดับ ส่วนตารางเรียนสอดคล้องกับความต้องการ /ความสนใจของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาประสานและแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญาต่างๆ มาร่วมในการบริหารจัดการเวลาเรียนและการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านบริบท พบว่าแนวทางในการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เกี่ยวกับโครงสร้างเวลาเรียนและตารางเรียน สถานศึกษาปรับรายวิชาที่เรียน โดยยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้ครบตามหลัก 4H ได้แก่ พัฒนาสมอง (Head) พัฒนาจิตใจ (Heart) ด้านเรียนรู้พัฒนาทักษะการปฏิบัติ (Hands) และพัฒนาสุขภาพ (Health) สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ครูผู้ปกครอง และนักเรียนทราบ ซึ่งสอดคล้องกับ จุฑามาศ สุธาพนธ์ ( 2558 : 81 ) ได้วิจัยแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรีเขต 2 พบว่า แนวทางการขับเคลื่อนเกี่ยวกับตารางเรียนให้ยึดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แล้วบูรณาการกิจกรรมให้ครบตามหลัก 4H ได้แก่ ด้านสติปัญญา (Head) ด้านทัศนคติ (Heart)

ด้านเรียนรู้และปฏิบัติจริง (Hands) และด้านสุขภาพ (Health) การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สามารถบริหารจัดการหลักสูตรส่งเสริมและพัฒนาเต็มศักยภาพ ตามความถนัดของนักเรียนแต่ละบุคคล ประสานแสวงหาความร่วมมือกับชุมชน แหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ และภูมิปัญญาท้องถิ่นต่างๆ มาร่วมบริหารจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติ นักเรียนสามารถพัฒนาตัวเองได้เต็มศักยภาพ มีความสุขในการเรียนรู้ส่งผลให้ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและเข้าร่วมในการจัดการศึกษา

การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่ามีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายใน/ภายนอกสถานศึกษา รองลงมาคือสื่อการเรียนการสอนหลากหลาย/เหมาะสมกับเนื้อหา และผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวก ปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยต่างๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ส่วนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เพียงพอต่อความต้องการ ครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และสภาพแวดล้อม/บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าสถานศึกษาพบเจอปัญหาที่เหมือนกันในเรื่องของงบประมาณ โดยการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมบางประเภท ซึ่งสอดคล้องกับ สุจิตดา ศรีปลั่ง ( 2560 : 124 – 125 ) ได้ทำการประเมินการบริหารโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าครูมีแผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อยู่ในลำดับสุดท้ายจึงต้องเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับการใช้งบประมาณไม่มากนัก สถานศึกษาจัดทำโครงการเพื่อจัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูเป็นผู้จัดเตรียม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม สถานศึกษาปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในชุมชนก็มีผลต่อการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 (2558 : 5) รายงานผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”(Moderate Class More Knowledge) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 พบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรให้คำปรึกษาและแนะนำแก้ปัญหาในกรณีที่โรงเรียนเกิดความสงสัยหรือพบปัญหาในการดำเนินการ รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณ บุคลากร สื่อวัสดุ/อุปกรณ์ และอำนวยความสะดวกในการบริหารจัดการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ บุคลากร แผนการจัดการเรียนรู้ ต้องปรับ

เปลี่ยนไปตามสภาพของนักเรียน สามารถใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยแต่ละชุมชนแต่ละสภาพแวดล้อมมีปราชญ์ชาวบ้าน มาผลิตสื่อ อุปกรณ์ให้เหมาะสม โดยไม่ต้องอาศัยงบประมาณจากทางการ

การประเมินกระบวนการของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า โรงเรียน ดำเนินการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมตามตารางเรียนที่กำหนด รองลงมาโรงเรียนวิเคราะห์ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาและการนำหลักสูตรไปใช้ ในทุกระดับชั้นเรียน ครูจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจนักเรียนให้มีความ กระตือรือร้นในการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและ กิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตามลำดับ ส่วนโรงเรียนศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล และครูร่วมเสวนา ทบทวนหลังปฏิบัติและนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้าย ตามลำดับ

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านกระบวนการ พบว่า ผู้บริหารจัดการประชุมครู เพื่อร่วมกันวางแผนการดำเนินกิจกรรม มีการเตรียมความพร้อม ทางด้านอาคารสถานที่ ครูเป็นผู้จัดเตรียม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมสถานศึกษาปรับ สภาพแวดล้อม ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาประสานสัมพันธ์กับชุมชน เพื่อเชิญ วิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น สอดคล้องกับ สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559 : 107) รายงานการดำเนินการโครงการ “ลด เวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ปีการศึกษา 2558 พบว่า ควรมีการสำรวจความสนใจของผู้เรียนในการนำมา จัดกิจกรรมที่หลากหลายสอดคล้องกับวัยหรือช่วงชั้น รวมทั้งความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อให้ กล้าแสดงออกและแสดงความคิดเห็นในการร่วมกิจกรรมมากขึ้น ควรจัดกิจกรรมที่ใช้แหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นเพื่อการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ ควรส่งเสริมการสื่อสารประชาสัมพันธ์ ให้ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรม มีเวทีการนำเสนอผลงานนักเรียนหลังจากสิ้นปีการศึกษานั้นๆ ถือว่าเป็นการ แลกเปลี่ยนความคิด ในการปรับเปลี่ยนกิจกรรมในครั้งต่อไปหรือปีการศึกษาต่อไป ส่วนเรื่อง การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและ ความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล ควรเป็นการให้นักเรียนจับกลุ่มตาม ความชอบและความถนัดของตนเองไม่ใช่ครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนควรให้นักเรียนเป็นผู้

กำหนดกิจกรรมแล้วค่อยให้ครูที่มีความถนัดในเรื่องนั้นๆ เป็นผู้ดูแลและที่ปรึกษา เป็นการจัดการกิจกรรมสอดคล้องกับความต้องการ สนองความสนใจ ของผู้เรียน ในการวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ครูวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลและจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัดและความต้องการ จำแนกเป็นระดับชั้นเรียนและเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับ โสพส เจริญสุข และคณะ (2560 : 3 ) ขึ้นดำเนินการ ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ของโรงเรียนวัดลาดหวาย พบว่า ศึกษาวิเคราะห์นโยบาย คู่มือการบริหารจัดการเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” และชุดเอกสารกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” มีกำหนดตัวชี้วัดในการจัดการบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียนมีความเข้าใจอย่างชัดเจน ศึกษาสภาพความเป็นไปได้หรือต้นทุนที่โรงเรียนมีเพื่อนำไปพัฒนาโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จัดทำแผนงานดำเนินโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

การประเมินผลผลิตของโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษา ในจังหวัดเพชรบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10 พบว่า นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ กลุ่มบริหารงานวิชาการ โรงเรียนเทศบาล 1 วัดเทียนดัด (นครผลพิทยาคาร) (2559 : 22 ) พบว่านักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการของตนเอง และมีความสุขในการปฏิบัติกิจกรรม รองลงมามีนักเรียนมีความสามารถด้านการใช้สื่อและเทคโนโลยี และนักเรียนมีการประเมินตนเอง ตามความสนใจ ตามลำดับ ส่วนนักเรียนนำผลการประเมินตนเองไปใช้หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน นักเรียนมีความสามารถด้านการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนักเรียนมีความสามารถด้านการแก้ปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสุดท้ายตามลำดับ สอดคล้องกับ ผลการดำเนินงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ปี 2558-2559 (2559) พล.อ.ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวในการประชุมและบรรยายพิเศษในการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนา Core Smart Trainer "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ปลูกฝังการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21" เมื่อวันอังคารที่ 3 พฤษภาคม 2559 กล่าวว่า นักเรียนมีความสุขตื่นตัวเรียนและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข ชุมชน หน่วยงานอื่น เข้ามามีส่วนร่วม ปกครองชุมชนต้นตัว สถานศึกษาจัดกิจกรรมครอบคลุม 4H (Head-Heart-Hand-Health)

แนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ด้านผลผลิต นักเรียนนำผลการประเมินตนเองไปใช้หลังเสร็จสิ้นการเรียนการสอน นักเรียนมีความสามารถด้านการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และนักเรียนมีความสามารถด้านการแก้ปัญหา พบว่า นักเรียนมีความสุขในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมตามโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” แต่ครูผู้สอนต้องตระหนักให้นักเรียนสามารถประเมินตนเองให้เป็น สามารถนำความรู้หรือกิจกรรมตาม

โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ให้นักเรียนมีทักษะชีวิตตามทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ทักษะที่จะเกิดขึ้นจะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณทักษะในการแก้ปัญหา ทักษะด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม ทักษะด้านความเข้าใจความต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำทักษะด้านการสื่อสารสารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สักกัญญา งามบรรจง (2559:142-143) วิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ □ เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ □ นกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ □ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ผลการประเมินทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได □ แก่ องค์ประกอบที่ 1 วิธีการคิด (ways of thinking) องค์ประกอบที่ 2 วิธีการทำงาน (ways of working) องค์ □ ประกอบที่ 3 เครื่องมือในการทำงาน (tools for working) และองค์ □ ประกอบที่ 4 การดำรงชีวิตในโลก (living in the world) ในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังนี้ ผลการประเมินองค์ □ ประกอบที่ 1 วิธีการคิด (ways of thinking) การเลือกวิธีการ แก้ปัญหา และการวิเคราะห์ปัญหา และกำหนดปัญหา การดำเนินการแก □ ปัญหา และการประเมินผล การแก □ ปัญหา การคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

## ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน ดังนี้

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านบริบท ทางต้นสังกัดควรมีการจัดอบรมหรือชี้แจงนโยบายอย่างชัดเจน และมีการวิเคราะห์โครงการก่อนนำไปปฏิบัติในแต่ละสถานศึกษาให้เข้ากับบริบทของตนเอง

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ควรมีงบประมาณสนับสนุนสำหรับโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” อย่างชัดเจน เพื่อจะได้นำไปพัฒนาสื่อ อุปกรณ์ ให้ได้ตามกิจกรรมการเรียนการสอน ตามความต้องการของผู้เรียน

1.3 ด้านกระบวนการ ควรมีโครงสร้างการจัดกิจกรรม โครงสร้างของตารางเรียน ไม่ควรเพิ่มตารางเรียนให้ผู้เรียน สามารถแทรกกิจกรรมเข้าไปในรายวิชาเรียนและกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับเวลาเรียน เน้นหลักสูตรท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน

1.4 ด้านผลผลิต ควรมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคลและสามารถนำผลงาน ชิ้นงาน ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

## 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาในจังหวัดอื่นๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

2.2 ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบการจัดโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10

2.3 ควรมีการศึกษาและจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของแต่ละบริบท